

УДК: 657.421

Парасій-Вергуненко І.М., д.е.н., проф.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ПІДГОТОВКА БІЗНЕС-АНАЛІТИКІВ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

В сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки глобальні деформації професійної структури трудових ресурсів супроводжуються, з одного боку, зростанням рівня безробіття, а з іншого – наявністю дефіциту кваліфікованих кадрів певних категорій спеціальностей. Посилення конкуренції і впливу міжнародних факторів на економіку вимагають об'єднання зусиль провідних освітніх центрів для підвищення якості професійної академічної та прикладної освіти. Відтак, найважливішим завданням вищих навчальних закладів є випуск висококваліфікованих кадрів, затребуваних не тільки на вітчизняному, а й на світовому ринку праці, здатних задовольняти потреби сучасної економіки. Для усунення цього дисбалансу, перш за все, необхідно підвищувати рівень «креативності» сучасних фахівців, здатних вирішувати складні завдання сьогодення на основі аналітичного мислення, поєднуючи знання, що формуються на стику аналітичних дисциплін та сучасних інформаційних технологій, зокрема, йдеться про підготовку фахівців такої спеціальності як бізнес-аналітик.

На думку американського професора Міжнародного інституту бізнес-аналізу А.Віттенберга, внаслідок ускладнення процесів, що відбуваються у бізнес-середовищі, затребуваність такої спеціальності (професії) як «бізнес-аналітик» буде постійно зростати, що супроводжується їх швидким кар'єрним зростанням[1]. При цьому відбувається все більше зближення професій бізнес-аналітика, системного аналітика, організатора та контролера бізнес-процесів, бізнес-консультанта. Зазвичай, бізнес-аналітик є головною зв'язуючою ланкою в організації, яка уможливорює поєднання суперечливих інтересів всіх сторін при реалізації конкретного проекту.

Основними об'єктами досліджень бізнес-аналітиків є модель компанії та гнучкі регламенти бізнес-процесів. Професор Бариленко В.І. вважає, що відмінність бізнес-аналізу від традиційного комплексного економічного аналізу полягає у тому, що бізнес-аналіз являє собою комбінацію внутрішнього (процесного аналізу) і зовнішнього (аналізу середовища), які на основі багатокритеріальних оцінок відповідно до вимог різних зацікавлених сторін уможливають своєчасне коригування бізнес-моделі й стратегії компанії для забезпечення її стійкого розвитку [2, с.38].

У відповідь на ці виклики сучасного бізнесу система вищої економічної освіти спонукає навчальні заклади до створення нових спеціальностей, які б забезпечували майбутніх фахівців необхідними знаннями та професійними компетенціями, зокрема, здатністю відбирати, консолідувати та узагальнювати

інформацію, визначати причинно-наслідкові залежності між факторами та результатами, здійснювати комплексний аналіз проблеми і пропонувати багатоваріантні альтернативні шляхи її вирішення, обґрунтовувати оптимальні стратегічні напрями розвитку компаній та визначати найбільш ефективні тактичні заходи їх досягнення.

Предметом бізнес-аналізу є економічні явища, що відбуваються у результаті здійснення як окремих бізнес-процесів, так і всієї діяльності бізнес-одиниць і комерційних компаній в цілому, причинно-наслідкові зв'язки цих явищ і процесів, їх відповідність вимогам стейкхолдерів компаній. Об'єктами бізнес-аналізу є бізнес-процеси, бізнес-одиниці, бізнес-моделі комерційних компаній, показники їх діяльності та зовнішнє середовище[3, с.31].

Вважаємо, що сучасна система підготовки бізнес-аналітиків у вищих навчальних закладах має здійснюватись через дворівневу систему формування професійних аналітичних компетенцій. На першому рівні базові аналітичні компетенції формуються на основі вивчення таких дисциплін як «теорія економічного аналізу», «основи бізнес-аналізу», «аналіз бізнес-процесів», «особливості економічного аналізу в галузях економіки», «фінансовий аналіз», «інвестиційний аналіз», «стратегічний аналіз», «макроекономічний аналіз» тощо. Другий рівень передбачає оволодіння аналітиками навичками обробки великих масивів даних із застосуванням ІТ-технологій на основі вивчення таких дисциплін як «економетрика», «прогнозування соціально-економічних явищ та процесів», «системний аналіз», «інтелектуальний аналіз даних», «моделювання в економіці», «реінжиніринг бізнес-процесів» тощо. Відсутність базової аналітичної підготовки фахівців (тобто ігнорування першого рівня фундаментальних дисциплін) призводить до звуження професійної підготовки аналітиків, компетенції яких зводяться лише до володіння інформаційними системами та технологіями в сфері «бізнес-інформатики».

Отже, виходячи з об'єктивної потреби у формуванні професійного стандарту підготовки спеціалістів «бізнес-аналітик», слід констатувати, що даний напрям реформування вітчизняних освітніх послуг забезпечуватиме професійну та кадрову підтримку інноваційного, корпоративного бізнесу, державного управління та вітчизняної науки. Він формує науково-теоретичну і практичну базу знань у майбутніх бізнес-аналітиків, яка в сучасних умовах вкрай необхідна для успішного управління підприємницькими та державними структурами.

Список використаної літератури:

1. *International Institute of Business Analysis*. URL: <http://www.iiba.org/> (дата звернення: 05.09.2017).
2. Бариленко В.И. *Основы бизнес-анализа : учебное пособие* / В.И. Бариленко, В.В.Бердников, Р.П. Булыга [и др.] ; под ред. В.И. Бариленко. — М. : КНОРУС, 2016. — 272 с.
3. Донцова Л.В. *О магистерских программах подготовки профессиональных аналитиков нового поколения* // Журнал исследований по управлению. 2015. Т. 1. № 1. С. 31- 48.